ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów T. z. w Poznaniu.

Redakcja i Administracja: Rzeczpospolita 1, II — telefon 25-95.

Redaktor przyjmuje w dni powszednie od godz. 11—1; Administracja od 9—3.

Poznań, dnia 15 grudnia 1928.

Prenumerata wynosi: w kraju z przesyłką rocznie 20 zł, półrocznie 10 zł, kwartalnie 5 zł, zagranicą z przesyłką rocznie 24 zł, półrocznie 12 zł, kwartalnie 6 zł. Numer pojedyńczy 1 zł.

NR. 24 Wydawca: *Związek Fabrykantów T. z. w Poznaniu.* **ROK 7**

Okólnik Związku Fabrykantów

Ważne dla przemysłu postanowienia ustawowe.

W Nr. 96 Dziennika Ustaw z dnia 1 grudnia r. b. ukazały się trzy Rozporządzenia Ministrów, które ze względu na nader ważne postanowienia dla przemysłu w związku z rozporządzeniem o umowie o pracę robotników (Dz. Ust. R. P. Nr. 35, poz. 324) podajemy do wiadomości naszych członków w dosłownem brzmieniu:

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 8 listopada 1928 r., wydane w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu, Skarbu, Komunikacji, Spraw Wojskowych, Robót Publicznych, Poczt i Telegrafów oraz Reform Rolnych o książeczkach obrachunkowych.

Na podstawie art. 28 i 67 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę robotników (Dz. Ust. R. P. Nr. 35, poz. 324) zarządza co następuje:

§ 1. We wszystkich zakładach pracy, zatrudniających powyżej czterech robotników, każdemu robotnikowi najpóźniej w siedem dni po rozpoczęciu pracy powinna być bezpłatnie wydana przez pracodawcę książeczka obrachunkowa.

Przy zatrudnianiu marynarzy na statkach morskich będą miały nadal zastosowanie w zakresie niniejszego rozporządzenia odpowiednie przepisy, zawarte w ustawach morskich.

§ 2. Książeczka obrachunkowa powinna zawierać następujące dane:

I. Część umowna:
1) nazwisko pracodawcy lub nazwa przedsiębiorstwa;
2) nazwisko i imię robotnika;
3) data rozpoczęcia pracy;
4) rodzaj umowy o pracę (np. na okres próbny, na okres wykonania określonej roboty na czas określony, na czas nieokreślony, a w wypadku zawarcia umowy na czas określony, nadto termin rozwiązania umowy o pracę;
5) rodzaj zatrudnienia;
6) wysokość wynagrodzenia i zasady jego obliczenia (np. akord, premja, dniówka, dniówka gwarantowana, stałe wynagrodzenie itp.;
7) termin wypłat wynagrodzenia;
8) wysokość opłat za korzystanie przez robotnika ze świadczeń ze strony pracodawcy;
9) inne warunki umowy o pracę, o ile strony zawierające umowę uznają za potrzebne wpisać je do książeczki.

II. Część instrukcyjna:
10) zwięzły wyciąg z przepisów prawnych oraz z regulaminu pracy, względnie obwieszczenia wewnętrznego, określających prawa i obowiązki stron.

III. Część rozrachunkowa:
11) dokonywane każdorazowo wypłaty wynagrodzenia ze wskazaniem poszczególnych rodzajów potrąceń, wyszczególnionych w ust. 3 art. 32 i w art. 38 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę robotników z wymienieniem wymierzonych robotnikowi kar pieniężnych i powodów ich wymierzenia.

§ 3. Książeczkę obrachunkową robotnik przechowuje u siebie, celem zaś wpisania do książeczki obrachunkowej niezbędnych danych daje ją pracodawcy wzamian za co otrzymuje dowód w postaci stosownego znaczka.

Pracodawca obowiązany jest dokonać niezbędnych wpisów w książeczce w czasie nie przekraczającym okresu niezbędnie potrzebnego na ich dokonanie.

Po wpisaniu niezbędnych danych pracodawca zwraca robotnikowi książeczkę obrachunkową przy wpłacie, przyczem robotnik oddaje otrzymany znaczek.

W tych zakładach pracy, gdzie są wprowadzone dwie książeczki obrachunkowe dla każdego robotnika, wzamian za książeczkę składaną pracodawcy robotnik otrzymuje książeczkę przechowywaną u pracodawcy.

§ 4. Wzory książeczek obrachunkowych dla poszczególnych kategoryj zakładów pracy, podlegających całkowicie lub częściowo nadzorowi inspekcji pracy, są zatwierdzane przez właściwych okręgowych inspektorów pracy.

W razie braku wzorów, wymienionych w ustępie pierwszym niniejszego paragrafu, obowiązują ogólne wzory (z częścią rozrachunkową i bez tej części) książeczki obrachunkowej przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w trzy miesiące po jego ogłoszeniu.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 8 listopada 1928 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu, Skarbu, Spraw Wojskowych, Komunikacji, Poczt i Telegrafów, Robót Publicznych oraz Reform Rolnych w sprawie ksiąg płacy i wykazów wypłat robotniczych oraz ksiąg niezbędnych dla kontroli nad stosunkiem pracy.

Na podstawie art. 24 i 67 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę robotników (Dz. Ust. R. P. Nr. 35, poz. 324) zarządza się co następuje:

§ 1. Wszystkie zakłady pracy, zatrudniające robotników, obowiązane są prowadzić księgi płacy (kontowe), względnie wykazy wypłat robotniczych (listy płacy, listy zarobkowe i t. p.).

Księgi płacy i wykazy wypłat robotniczych powinny być dokładnym obrazem rozrachunków z robotnikami t. j. powinny zawierać dane w sprawie dokonywanych wypłat wynagrodzenia oraz w sprawie dopuszczalnych prawnie potrąceń z wynagrodzenia, dokonywanych przy wypłatach, umożliwiające władzy nadzorczej sprawdzanie prawidłowości wypłat i potrąceń.

Księgi płacy i wykazy wypłat robotniczych powinny zawierać następujące dane:
1. Nr. porządkowy;
2. nazwisko i imię robotnika;
3. rodzaj zatrudnienia robotnika;
4. datę wypłaty;
5. wynagrodzenie z wyszczególnieniem:
   a) okresu czasu, za który przypada wypłatą;
   ilości godzin nadliczbowych i wysokości zapłaty za godziny nadliczbowe w zakładach pracy, podlegających ustawie z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. Ust. R. P. Nr. 2, poz. 7 z 1920 r.);
   c) ogólnej sumy wynagrodzenia pieniężnego;
   d) ogólnej sumy wynagrodzenia w naturze;
   e) łącznej sumy wynagrodzenia (pieniężnego i w naturze);
6. potrącenia;
7. sumę wynagrodzenia przypadającego do wypłaty.

W rubryce „wynagrodzenie“ powinny być nadto zamieszczone podrubryki, jak: stałe wynagrodzenie, dniówka, akord, premja, inne wynagrodzenie dodatkowe, oraz ilość jednostek akordowych i t. d. zależnie od tego, jaki system obliczania zarobków stosuje dany zakład pracy w stosunku do swych robotników.

W rubryce „potrącenia“ powinny być zamieszczone podrubryki, jak: kasa chorych, fundusz bezrobocia, inne ubezpieczenia społeczne, każde oddzielnie, podatek dochodowy, inne potrącenia z tytułów przewidzianych w ust. 3 art. 32 i w art. 38 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę robotników, każde oddzielnie.

Ponadto pracodawcy mogą zamieszczać w księgach płac i wykazach wypłat inne dane, dotyczące rozrachunku z robotnikami.

§ 2. Zakłady pracy, podlegające całkowicie lub częściowo nadzorowi inspekcji pracy, a zatrudniające powyżej czterech robotników obowiązane są prowa-

dzić księgę imienną robotników oraz na żądanie inspektora pracy właściwego obwodu księgę do uwag inspektora pracy według załączonych wzorów (załączniki Nr. 1 i Nr. 2).

Księgi te powinny być prowadzone w formie książki sznurowanej. Do osznurowania i przyłożenia pieczęci lakowej księgi powinny być przedstawione inspektorowi pracy właściwego obwodu.

§ 3. Wykazy i księgi powinny być przechowywane w zakładzie pracy przez okres pięcioletni.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w trzy miesiące po jego ogłoszeniu.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 8 listopada 1928 r. w sprawie zezwolenia niektórym kategorjom zakładów pracy na nieprowadzenie części rozrachunkowej w książeczkach obrachunkowych.

Na podstawie art. 27 i 67 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę robotników (Dz. Ust. R. P. Nr. 35, poz. 324) zarządzam co następuje:

§ 1. Jeżeli dla państwowych zakładów pracy zostaną wydane przez właściwych ministrów w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej przepisy, które nakładają obowiązek wykazywania rozrachunku z tytułu umowy o pracę, w myśl postanowień ustępu drugiego art. 26 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 o umowie o pracę robotników, wówczas zakładom tym zezwala się na niewpisywanie do książeczek obrachunkowych danych, przytoczonych w ustępie drugim art. 26 wymienionego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej.

§ 2. Inne zakłady pracy, poza wymienionemi w § 1 rozporządzenia niniejszego mogą być zwolnione w trybie przewidzianym w § 3 od obowiązku wpisywania do książeczek obrachunkowych danych, wymienionych w ustępie drugim art. 26 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę robotników, jeżeli stosują system wykazywania - wysokości wynagrodzenia i poczynionych potrąceń przy każdorazowej wypłacie, polegający na wydawaniu robotnikom odpowiednich dowodów pisemnych, będących wykazaniem rozrachunku z tytułu umowy o pracę w myśl postanowień ustępu drugiego art. 26 wymienionego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej.

§ 3. W celu otrzymania zezwolenia na niewpisywanie do książeczek obrachunkowych danych, wymienionych w ustępie drugim art. 26 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę robotników, zakłady pracy, wymienione w § 2 rozporządzenia niniejszego, składają odpowiednie podania do właściwych okręgowych inspektorów pracy z szczegółowem przedstawieniem stosowanego przez nie systemu wykazywania robotnikom rozrachunku z tytułu umowy o pracę.

Właściwy okręgowy inspektor pracy, jeżeli stwierdzi, że stosowany system odpowiada wymogom ustępu drugiego art. 26 wymienionego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, udziela odpowiedniego zezwolenia.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w trzy miesiące po jego ogłoszeniu.

Przed wyborami do Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu przez zrzeszenia gospodarcze.

W Nr. 284 Monitora Polskiego z dnia 10 grudnia r. b. ukazało się zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu w sprawie powołania przez zrzeszenia gospodarcze radców do Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu.

Treść tego zarządzenia podajemy w dosłownem brzmieniu:

Zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 4 grudnia 1928 r. w sprawie powołania przez zrzeszenia gospodarcze radców do Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu.

Zgodnie z art. 16 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 r. o izbach przemysłowo-handlowych (Dz. Ust. R. P. Nr. 67, poz. 591) nadaję na wniosek Komisarza Wyborczego niżej wymienionym zrzeszeniom gospodarczym prawo powołania w trybie §§ 30—34 statutu Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu, ogłoszonego jako załącznik do rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 25 lipca 1928 r., w sprawie statutu Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu („Monitor Polski" Nr. 169, poz. 335), niżej oznaczonej liczby radców do Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu przy wyborach, zarządzonych dnia 25 lipca 1928 r. („Monitor Polski" Nr. 169, poz. 336).

Do sekcji przemysłowej Izby powołują:

1. Związek Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu, 13 radców.
2. Związek Zachodnio - Polskiego Przemysłu Cukrowniczego w Poznaniu, stow. wpis., 1 radcę.
3. Zjednoczenie Młynów Handlowych z siedzibą w Poznaniu, Stow. zap., 1 radcę.

Do sekcji handlowej Izby powołują:

1. Związek Towarzystw Kupieckich z siedzibą w Poznaniu, Tow. zap., 13 radców.
2. Związek Banków w Polsce 1 radcę.
3. Związek Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych, Tow. zarejestr. 1 radcę.

Minister Przemysłu i Handlu
(—) E. Kwiatkowski.

Kasa Chorych a ubezpieczenie prokurentów.

Pomiędzy Kasą Chorych a prokurentami przedsiębiorstw bankowych i przemysłowych istniały ciągłe spory na tle wykładni ustawy z dnia 19 maja 1920 o ubezpieczeniu na wypadek choroby, którym ostatecznie położył kres wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 1927 r. w sprawie Nr. C. 586/27.

Sąd Najwyższy wyjaśnił, że ustawa z dnia 19-go maja 1920 r. wylicza modo emunciativo, czyli wykładowo tych, którzy są zwolnieni od obowiązku ubezpieczenia; przez to samo Sąd Najwyższy zniósł reskrypt Min. Pracy i O. S. z dnia 22. 3. 1924 r. Nr. 300/VII który komentował art. 4 ustawy w ten sposób, że zwolnieni są od ubezpieczenia wyłącznie dyrektorzy naczelni (modo limitativo). Następnie Sąd Najwyższy wyjaśnił, że również prokurenci przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych są zwolnieni od obowiązku ubezpieczenia w Kasie Chorych, jeżeli jest ustalone, że zastępują oni bezpośrednio właściciela przedsiębiorstwa.

Uzupełnienie ustawy przemysłowej.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu ma wydać nowe przepisy dla uzupełnienia ustawy przemysłowej. Przepisy te określić mają między innemi, sprawę funduszów na utrzymanie Izb Rzemieślniczych, co dotąd wstrzymywało wybory do tych instytucyj.

Podwyższenie stawek za postój w Gdyni.

Gdańska dyrekcja kolejowa podwyższyła dwukrotnie stawkę za postój wagonów na stacji Gdynia-port, aby w ten sposób przyspieszyć wyładowanie wielkiej liczby wagonów towarowych, nagromadzonych na tej stacji.

Wywóz cementu.

Stwierdzono, że wywóz cementu z Polski zmalał w porównaniu z rokiem zeszłym o 40 proc. Wobec tego przemysłowcy cementowni czynią wysiłki, aby ten wywóz utrzymać możliwie na wysokim poziomie.

Kartel cementu.

Niemcy przemysłowcy cementowni oświadczyli gotowość do przystąpienia projektowanego przez Belgję, Francję i Anglję kartelu cementowego pod pewnymi wszakże warunkami.

Reforma podatkowa.

Od 1. 1. 1929 r. znosi Rząd różnorodność podatków komunalnych wymierzanych od gruntów, nieruchomości, handlu i przemysłu, wprowadzając jeden zasadniczy podatek komunalny od gruntów (150% podatku gruntowego państwowego) i od przedsiębiorstw przemysłowych (60% cen świadectw przemysłowych).

Projekt ustawy o przysięgłych rzeczoznawcach księgowych.

Projekt ten, sporządzony mniejwięcej przed rokiem i zaopinjowany przez koła gospodarcze, a także przez komisję opinjodawczą przy prezesie Komitetu Ekonomicznego Ministrów, ugrzązł w Min. Skarbu i nie rusza się naprzód. Natomiast w art. 89 ustawy o spółkach akcyjnych są zawarte postanowienia o obowiązkach rewidowania bilansu przez biegłych rewidentów. Niebawem ma się ukazać rozporządzenie wykonawcze, w którem będą podane kwalifikacje oraz prawa i obowiązki rzeczoznawców księgowych w związku z tym konkretnym przepisem.

W sprawie obowiązku instytucyj kredytowych nadsyłania władzom skarbowym wyciągów z ksiąg.

Pismem z dnia 9 listopada br. do Izby Skarbowej we Lwowie L. D. V. 6967/1 Min. Skarbu wyjaśniło, że banki nie są obowiązane sporządzać i przesyłać władzom skarbowym wykazów z rachunków swych klientów, a natomiast są obowiązane dozwalać delegowanym przez władze skarbowe urzędnikom wglądu w księgi itd. oraz sporządzania przez tychże potrzebnych wyciągów. Dalsza instrukcja Min. Skarbu, zawarta w tem piśmie, stwierdza, że nie należy sporządzać ogólnych wyciągów z tego rodzaju rachunków a tylko w wyjątkowych konkretnych wypadkach, w razie rzeczowej potrzeby, należy delegować urzędników w celu poczynienia potrzebnych zapisków.

Wspomniana instrukcja Min. Skarbu, została zdaje się wywołaną na skutek przedstawienia przez organizacje gospodarcze smutnego stanu uciekania kapitałów zagranicę, bowiem kapitał nie znosił tak daleko idącej kontroli, jaką do tej pory przepisywała praktyka władz skarbowych.

Uchylenie tego anormalnego stanu powyższem zarządzeniem Min. Skarbu spowoduje może gromadzenie kapitałów własnych w kraju.

Rynek krochmalniczy w Polsce.

Produkcja krochmalu w Polsce w czasie obecnej kampanji wynosi 70% produkcji roku zeszłego, a to

Wyroby firm krajowych, godnych polecenia:

Ceny ogłoszeń w dziale niniejszym wynoszą 25,— zł za 1 wiersz na rok 1928.

Armatura
Władysław Jezierski, w Poznaniu, ul. Słowackiego 38. Przedstawiciel „SAM“ Sp. Akc. Münstermann w Katowicach.

Barwniki nietrujące
Domagalski i Ska., Poznań, św. Marcin 34 i Garncarska 8.

Bielizna
Jan Ebertowski w Poznaniu, ul. Wroniecka 6/8 tel. 2160-2825.
W. Rakowski w Poznaniu, ulica Pocztowa 1.

Chemikalja
Wszelkie dla aptek, drogerji i fabryk dostarcza firma R. Barcikowski S. A. Poznań.

Czekolada
Goplana Tow. Akc. w Poznaniu, ul. św. Wawrzyńca 28.

Dezynfekcyjne środki, lyzol, kreolina
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK“, Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Dezinfekcyjne środki
Wszelkie dla aptek, drogerji i fabryk dostarcza firma R. Barcikowski S. A. Poznań.

Dębina stolarska, dębowe dykty
B. Bystrzycki T. A. Orzechowo.

Druki
F. K. Ziółkowski i Ska w Poznaniu, Górna Wilda 122.
Drukarnia Polska, T. A. w Poznaniu, ul. św. Marcin 70.

Fabryka Czekolady, Konfektów, Cukierków i Drażetek
Venetia Sp. Akc. Poznań, ul. Dąbrowskiego 97 — Telefon 69-65.

Fabryka Farb
Wielkopolska Fabryka Farb w Poznaniu, plac Wolności 17.

Fabryka krawatów, szelek, rękawiczek i chusteczek
Hałas i Kajetaniak w Poznaniu, ulica Wielka 10.

Gazety
Kurjer Poznański, św. Marcin 70.
Orędownik Wielkopolski, ulica św. Marcin 70.

Getry (kamasze filcowe)
Poznańska Fabryka Getrów Właśc. Stefan Kałamajski, Poznań, Plac Wolności 6, Telefon nr. 2135—3300.

Instalacje
W. i St. Hedinger w Poznaniu, ul. św. Marcin 26.

Konfekcja męska
Lewandowski i Ska w Poznaniu ul. Wielka 11.
F. Lisiecki, Poznań, Stary Rynek 10.

Lakiery i pokosty
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK“, Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Litograficzne druki
F. K. Ziółkowski i Ska w Poznaniu, Górna Wilda 122

Maszyny rolnicze
H. Cegielski Tow. Akc. w Poznaniu, Górna Wilda 142.
Centrala Pługów Parowych Poznań, ul. Piotra Wawrzyniaka 28—30.

Mydła
J. i St. Stempniewicz w Poznaniu, ul. Głogowska 55.
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK“, Sp. Akc., Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Mydło szare (miękkie)
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK“, Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Oleje eterycz. i esencje
Domagalski i Ska. w Poznaniu, św. Marcin 34

Opakowania i kartonaże
F. K. Ziółkowski i Ska, Poznań, Górna Wilda 122.

Perfumy
J. i St. Stempniewicz w Poznaniu, ul. Głogowska 55.

Piwo
Browar Huggera w Poznaniu, ulica Półwiejska 25.

Rowery, części rowerowe
„Inventia“ Spółka Akcyjna, Poznań

Samochody
Brzeskiauto Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 29.

Siatki druciane
A. Zwierzchowski i Ska, Fabryka lin konopnych, stalowych oraz siatek i wyrobów drucianych w Poznaniu i Czerwonaku, biura ul. Podgórna 10a tel. 4007.

Sukna
Poznańska Fabryka Sukna w Poznaniu, Naramowice.

Siatki żarowe
Żar Tow. Akc. w Nowym Tomyślu.

Sztuczny nawóz
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK“, Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5

Tokarki precyzyjne
szybkotnące 180/280 × 1000,1500 i 2000 mm.
Tow. Akc. „Wiepofana“ Poznań, Dąbrowskiego 81.

Transport towarów
C. Hartwig, Sp. Akc. w Poznaniu, ul. Towarowa 20.

Wagony i Parowozy
H. Cegielski Tow. Akc. w Poznaniu, Górna Wilda 142.

Wódki
„Akwawit“, Tow. Akc. w Poznaniu, ulica Cieszkowskiego 5.

Zakłady Stolarskie
Zjednoczone Zakłady Stolarskie, Witajewski i Wojciechowski w Poznaniu, ul. Wybickiego 13-14

na skutek różnych niekorzystnych okoliczności, zwłaszcza zaś trudności w nabywaniu ziemniaków. Ogółem na rynku krajowym jest do nabycia 11.000 tonn krochmalu, co zupełnie nie wystarcza do pokrycia zapotrzebowania. Panuje jednak niczem nie uzasadniona zniżka cen. Gdy w Holandji, gdzie były nadzwyczajnie dobre zbiory ziemniaków, płaci się za tonnę krochmalu Superior 12 dol. loco port załadowania, to u nas w wyniku walki konkurencyjnej między fabrykami cena waha się od 58—60 zł, a powinna wynosić 65—68 zł za 100 kg. Zapewne w niedługim czasie przemysł krochmalniczy przestanie pozbywać się towaru po cenach nie odpowiadających obecnej sytuacji.

Komunikacja telefoniczna z Szwajcarją.

Zarząd pocztowy szwajcarski zwrócił się do naszych władz kompetentnych z propozycją wprowadzenia komunikacji telefonicznej między Szwajcarją a Poznaniem oraz miejscowościami przemysłowemi województwa poznańskiego.

W związku z tem prosimy o nadsyłanie w terminie możliwie krótkim tych miejscowości województwa poznańskiego, któreby mogły być dopuszczone do ruchu telefonicznego z Szwajcarją.

Redakcja i Administracja: Ratajczaka 16. — Czcionkami Drukarni Polskiej T. A. w Poznaniu.
Redaktor odpowiedzialny: Władysław Szczepański.

BROWARY HUGGERA

Tow. Akc.

Poznań, ulica Półwiejska 25

Telefon 3037 i 3047.

Słodownie i fabryka lodu

polecają swoje wyborowe piwa:

KRYSZTAŁ (jasne pilzneńskie)

PORTER

SPECJAŁ ciemne (monachijskie)

PERFUMY, WODY KOLOŃSKIE MYDŁA

KALIA JSTE

PRZODUJĄ w POLSCE

J. & S. Stempniewicz

WARSZAWA **POZNAŃ** RADOM

„AKWAWIT“ SP. AKC.

Rektyfikacja Okowity i Fabryka Chemiczna

4 Rektyfikacje spirytusu
2 Fabryki płatków ziemniaczanych

4 Składnice spirytusu
Fabryka płatków mielonych

Fabryka wódek i likierów

Najprzedniejsze wódki stołowe — Nalewki owocowe i likiery

Specjalność:

Żytniak Wielkopolski — Boonekamp — Cherry Brandy — Curaçao Blanc — Curaçao Orange — Orange — Kryształ Wiśniowy — Peppermint

Fabryka chemiczna

Eter siarkowy — Eter octowy — Eter mrówkowy Lakiery (werniksy) — Collodium do celów przemysłowych, leczniczych, fotografji, grafiki etc. — Alkohol amylowy — Alkohol izobutylowy — Octan amylowy — Rozpuszczalniki — Ług sodowy 38-40 Bè Kwas solny wolny od arsenu i kwasu siarkowego Chloroform — Jedno-chlorobenzol — Para-dwuchlorobenzol

Zarząd Centralny:

POZNAŃ, ul. Cieszkowskiego 5. Adres telegr. „Akwawit-Poznań“

Składnica Górnośląska w Lublincu

Generalny Reprezentant:

H. Zalewski, Warszawa Świętokrzyska 16 m. 7.

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolita 1 — Czcionkami Drukarni Polskiej T. A. w Poznaniu.
Redaktor odpowiedzialny Władysław Szczepański